

Інтеграція бюджетного законодавства України до кращої практики Європейського союзу: взаємодія влади і громадських спільнот

Основні положення Конституції держави визначають засади її бюджетної системи. Генезис розвитку бюджетних повноважень органів державної влади і місцевого самоврядування був пов'язаний із розвитком парламентаризму і представництв громад як у Великій Британії, так і у Франції. Адже, фінансові повноваження законодавчого і представницьких органів слугували одним із важелів бюджетного контролю виконавчої влади.

Бюджетний кодекс України займає ключове місце в законодавстві серед бюджетних правовідносин, виконуючи роль кодексу, що регламентує правові засади функціонування бюджетної системи України, бюджетного процесу і міжбюджетних відносин, контролю за дотриманням бюджетного законодавства та відповідальності за його порушення. Даний кодекс України має: по-перше, формувати єдину логічно організовану структуру положень, що регламентують ключові аспекти бюджетного устрою; по-друге, максимально повно охоплювати бюджетний процес; по-третє, зберігати вихідні характеристики, що задані цьому документу його статусом, при змінах і доповненнях.

Вибір концепту оновлення Бюджетного кодексу і його інтеграції в правове поле Європейського Союзу має враховувати результати порівняльного аналізу правового устрою бюджетної системи України зі сформованою кращою світовою практикою – від строго регламентованої до рамкової (з описом бюджетного законодавства, підготовки бюджету, розгляду і прийняття бюджету парламентом, виконання бюджету, контролю та аудиту виконання бюджету, бюджетного процесу для місцевих бюджетів).

Концепт нової редакції Бюджетного кодексу має містити:

- розширене використання наданих і прийнятих видаткових зобов'язань;
- взаємопов'язане довгострокове і середньострокове бюджетне планування;
- контрактні відносини за участю публічно-правових утворень;

- внутрішню платіжну систему і управління єдиним рахунком Державної казначейської служби;
- усунення зайвої деталізації регулювання, розширення самостійності та відповідальності головних розпорядників бюджетних коштів
- максимальну прозорість і відкритість бюджетного процесу для громадянського суспільства.

При цьому формування нової редакції Бюджетного кодексу можливе після прийняття всіх розглянутих Верховною Радою України проектів законів, що передбачають внесення змін до Бюджетного кодексу, і розроблених наразі у Міністерстві фінансів законопроектів. Прийняті в останні роки зміни й доповнення повинні бути ув'язані в єдиний кодекс. Крім того, необхідно здійснити заходи, спрямовані на впорядкування логіки та структури побудови бюджетного законодавства.

В основу оновленої структури Бюджетного кодексу має бути покладена загальна логіка побудови та регулювання системи управління публічними фінансами, відповідно до якої надається опис учасників системи, їх повноважень, принципів і порядку взаємодії, виокремлюються основні об'єкти управління, фіксуються ключові стадії бюджетного процесу (складання, розгляд і затвердження, виконання, звітність, контроль і аналіз), визначаються базові правила прийняття і виконання управлінських рішень на кожній із стадій, а також вимоги до інформаційно-аналітичного забезпечення бюджетного процесу в Україні.

Таким чином, здійснення реформи бюджетного законодавства України й управління публічними фінансами відповідно до рекомендацій Ради Європи є найважливішим чинником забезпечення довгострокового економічного розвитку, який спрямований на максимізацію ефективності, прозорості і підзвітності використання обмежених бюджетних ресурсів, збільшення обсягу та якості надання населенню суспільних благ. Тому визначимо наступні основні напрямки реформування публічних фінансів в контексті взаємодії влади і громадських спільнот:

- 1) підвищення ефективності оподаткування і функціонування фіскальної служби;
- 2) поліпшення управління державним боргом і ліквідністю;
- 3) підвищення якості бюджетного планування та розподілу ресурсів, покращення прозорості бюджетного процесу, орієнтація на результат замість орієнтації на видатки, вдосконалення обліку і звітності;

4) налагодження ефективного моніторингу, фінансового контролю і аудиту.

УДК 336.1

Котіна Г. М.

*к.е.н., доцент кафедри фінансів
ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана»*

Степура М. М.

*к.е.н., доцент кафедри фінансів
ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана»*

Передумови ефективності макрофінансового управління на шляху структурних перетворень в Україні

Економічна ситуація в Україні демонструє неефективність інструментів сучасної фінансової політики, як наслідок, розбалансованість системи державних фінансів в країні в цілому. В умовах глобалізації та обмеженості бюджетних ресурсів забезпечення стійкості державних фінансів і стабільних темпів зростання економіки значною мірою визначається ефективністю макрофінансового управління. Питання ефективного державного фінансового управління широко обговорюються в колах іноземних фахівців, тоді як українські науковці та практики, роблячи основний акцент на конкретних напрямках удосконалення окремих інструментів державного впливу (податках і зборах, видатках бюджету тощо), не приділяють достатньої уваги якості системи макрофінансового управління.

Під час вирішення практично будь-якої проблеми державного фінансового менеджменту, об'єктом наукового дослідження мають бути публічні фінанси загалом, включаючи, крім макроекономічних ефектів, усе, що може впливати на майбутні події в сфері державних фінансів, а саме організацію системи державного управління макрофінансовими потоками. Виважений та обґрунтований управлінський механізм дозволяє якісно зменшити правопорушення в сфері державного впливу та державної відповідальності, збільшити доходи бюджету, якісно поліпшити політику бюджетного фінансування, забезпечити умови транспарентності, узгодженості та відкритості дії уповноважених державних органів, і як результат покращити інвестиційний клімат країни. А отже, значним чином впливає на темпи економічного зростання, стійкість фінансової системи держави, результативність структурних економічних перетворень.